

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

ו.

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(א) ס"א ליג, (ב) שנת פקד. כזכור טה. (ע"ש, א) שנת ע"ה. קג. קיא: קיח. קכ: קלג. קמג. כזכור טה. סוכה לג: וינזה לו, (ד) נדה י"א: סד: ט (עין סגד, ו) ונשתי למלאכה ש"ל לגופה אסור לר"ם היבא דלא ניחא ליה כלל שרי טפי כ"ה הנקמח תשנבת לר"ת ס"ו נד, (ו) הר"ל גורם ומיהו, (ח) ונש' מוס' שנת מל: ד"ה מיחס, (ט) שייך לנ"ב.

מוסף רש"י

מסוכריא דנוייתא. בנד טוריץ בבזרא חבית של חרס מפני שאין הנקב שזה (שבת קיא) ברא של חבית שזכרון סביבמה נערכת של פתמן ומטילות כדי שתמסוק הנקב יסור (בבברות כח). אסור להדוקה. נקב קטף קמח ונש"ג דלא קא מסין לסחוט, אלמא לא ס"ל כר"ס דבר שאין מטיחין (שבת קיא: ובע"ז בכורות טו). מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות. כלומר אחרון שלב במהו זו בשנת ויחי רובא שנתו, דמיון דאי אפשר לא טמות כמטיחין שריב ליה, וכי אמרין דבר שאין מטיחין מותר. כגון היבא דאסור ליה בלא אסור, כגון גורר חרס משה כחא ופסקל וכלכד שלא יתכין לעשות חרין, ונש"ג דאיכא למיחש דילמא עבד חרין, כיון דלא מתכין להכי אפשר לגריבה בלא חרין, כי עבד נמי חרין דהו מלאכה גמורה לא מייחב, אלל היי דודאי עבד מודה (סוכה גז) ויזן דמחוקק לה לא אפשר לה בלא סחיטה (בבברות כח). נותנין לה ארבעה לילות. למשה, ואפילו רובא אמרין דס בתוליס הוא (נדח טו). עד שתחיה המכה. מת בעילה, דכל זמן ששתה רוחה דס ממתת שמשת דס בתוליס הוא (שם יא). עד מוצאי שבת. והוא יסת כרבינו (שם טו).

או הלכה כר"ש. דמקלקל בחצורה חייב כיון דתימני לומר הלכה כר' יהודה בדבר שאין מתכוין לאסור: ונהדרעא. מקומו של שמואל: וסימנין. שלא טעמה להחליף שמעתתא דבי רב לנהדרעא ונהדרעא לנדי רב: אלו מקילין לעלמן. די רב שפרייסיס לעשות כדברי רבן אומריס שרבין והמרדעא העושים כשמואל רבן אומריס שמואל התייר: ורז שרי. בתמיה אלמא דבר שאין מתכוין מותר סבירא ליה: מסוכריא דנוייתא. סמימת נקב גיגית שמוזילין השכר דרך הנקב וסומתין אותו בצללי נגדים: אסור להדוקה. משום סחיטה: מודה ר"ש כו'. אלל כאן יש סכקיאיס בהטייה כלקמן [ע"ב]: הלכה כרבי יהודה. שאין מתכוין בלא גברי. בלא אמוראי אליבא דרב ואליצא דשמואל אלל רב ושמואל גופייהו: לפך ליטנא דאמרס דס מייפקד פקיד. והאיסור משום פתח הוא: מקלקל הוא אלל הפתח. ובמקלקל מודה רבי יהודה: מקלקל כחצורה הוא. ורב סבר לה כרבי יהודה אף במקלקל בחצורה לקולא דקא פטר צה רבי יהודה: בלא גביע זמנה לראות. כמסקת נדה [ה]. אמר אימית הגיע זמנה לראות משיגיעו ימי הניעוריס: ונטינן לה ארבעה לילות. שכל דמיס שמראה צהן מחמתת שמשת ממזקינן להו צדס בתוליס: עד שתייה המכה. כל זמן שאניה משמשת בלא דס לא חימה המכה: הגיע זמנה לראות. ולא רתמה: לניה הראשון. אפילו לצעילות הרבה: מאי

או הלכה כר"ש (איתמר) בבי רב אמרי רב שרי ושמואל אסר בנהדרעא אמרי רב אסר ושמואל שרי אמר רב נחמן בר יצחק וסימנין אלו מקילין לעצמן ואלו מקילין לעצמן ורב שרי (והאמר רב שימי בר חזקיה משמיה דרב "האי מסוכריא דנוייתא אסור להדוקה ביומא טבא בההוא אפילו ר"ש מודה דאבוי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש) בפסיק רישיה ולא ימות והאמר רב חייא בר אשי אמר רב הלכה כרבי יהודה ורב חנן בר אמי אמר שמואל הלכה כרבי שמעון ורב חייא בר אבין מתני לה בלא גברי רב אמר הלכה כר' יהודה ושמואל אמר הלכה כרבי שמעון לעולם רב כרבי יהודה סבירא ליה להך לישנא דאמר דם מייפקד פקיד מקלקל הוא אצל הפתח להך לישנא דאמר רב החברי מייחבר מקלקל בחצורה הוא מתיב דם חסדא תיניוקת שלא הגיע זמנה לראות ונשאת כ"ש אומריס נותנין לה ארבעה לילות וכ"ה אומריס יעד שתחיה המכה הגיע זמנה לראות ונשאת בש"א נותנין לה לילה הראשון וברת הלל אומריס עד מוצאי שבת ארבעה לילות מאי

זמקלקל משום דטעם שניהס דפטורין בשאר מלאכות שנת הוא משום דבעינן מלאכת מחשבת אלל שאינו מתכוין כלל למלאכה לא משום דבעינן מלאכת מחשבת מייפקד דהא בשאר מקומות נמי מייפקד און מתכוין כגון גזי כלאיס דמוכרי סכות מוכרין כדרך וכלכד שלא יתכוין כו' (כלאיס פ"ט מ"ה) ותנן נמי נזיר חופף ומפספס כו' (נזיר דף גב.) הילך בחצורה נמי שרי: האי מסוכרייא דנוייתא אסור להדוקה בו. פירש דקונטרס וכן ר"ח וזכורין) צמד לישנא וכן צסקלר תנאס ואמוראיס דאסור משום סחיטה וקשה לר"ת דהא סחיטה משום לצינן ולא שייכא בשאר משקים דכל דבר המלכלך את צולעו כגון יין ושכר ושמן לא שייך לצינן דסחיטתו אלל דוקא צמיס ורואיה לדבר מללא גזרינן צהו שמה יסחוט כמו גזי מיס דלמרינן צאלו קשריס (שנת דף קיג): היה מהלך בשנת ופגע בצמית המיס כו' היכי ליעביד לימות צמיא אתי לדי סחיטה ותניא נמי צפרק חבית (שס דף קמז: ושס) ומספתא צאלונית ולא יציאה צידו ומפרס בגמ' דלתי לדי סחיטה וצפ"צ דצינה (דף יח. ושס) אומר דלכ"ע אין מטצילין את הכליס ומפרס בגמרא גזירה משום סחיטה ואילו צפרק תולין (שנת דף קלט): תנן מסקנין את היין צסודרין אלמא לגזי יין לא גזרינן משום סחיטה וצריס העציל (פ"ה דף ג.) נמי קאמר ליפרוס סודרע עליה ולא קאמר אתי לדי סחיטה והיינו משום דלא שייך ונשתי אין סחיטה בשמע דשייך סחיטה צשמן וכן צפ' נוטל (שס דף קמג.) ספוג אס יש לו בית אחריו מנקחין צו ואס לאו אין מנקחין צו משום דלתי לדי סחיטה שמן הנצלע צו היא סחיטה אור"ת דהוא משום מפרק וחסורה כמו סחיטת זיתיס ועניס והכא אומר ר"ת דליכא למיימר דאסור מפרק כיון שסנקטס אוכך לאציד (א"ע"ג דהו פסיק רישיה וכו פירש בערוך דכל פסיק רישיה דלא ניחא ליה שרי ועיקר ראייתו מפרק כל המדיר (ומחס דף פס: ושס) אליכא דר"ש מזלפינ יין על גזי האיסיס א"ע"ג דפסיק רישיה הוא דודאי מוכח הוא כיון דלא ניחא ליה צהאי כיוו שרי ועוד מיייתי ראייה מלולב הגזול (סוכה דף ג: ושס) דקאמר ר"א צר"ש ממעטיס עניסיס צי"ט פי' עניי דסס ופריך והא מתקן מנה ומוקיסי לה צמתכוון לאכילה סבר לה כצודה ופריך והא מודה ר"ש צפסיק רישיה כו' ומשני לה צריכא דלית ליה הושענא אחריתי אלמא כיון דלא ניחא ליה ולא חייש צהאי מיקון שרי א"ע"ג דפסיק רישיה הוא ונראה לר"י דלא קשה מדי דאיכא למיימר דאסור לסחוט בשאר משקה משום ליצון כמו צמיס ומי"מ לא מיישינן צהו שמה יסחוט כיון שהטעם והריח נשארסיס בצגדיס ומעט היה נהנה בסחיטתו ומלינן למיימר נמי דאסור משום מפרק ואף ע"ג דהו פסיק רישיה דלא ניחא ליה אסור לכתחילה לר"ש כמו צמלאכה שאניה צריכה לגופה ורלויות הערוך אינן רלויות דהיהא דמתיר ר"ג ולפך פי' על גזי האיסיס איכא למיימר דמנה שני וכן ההיא דלית ליה הושענא אחריתי איכא למיימר דשרי משום מנהו א"ר פי' והא פסיק רישיה הוא דלית ליה הושענא אחריתי והואיל וכן שרי לר"ש דשמאל לא יטערך לא ונמנאל שלא תיקון כלי והלכך לאו פסיק רישיה הוא אלל לר"י אסור דשמאל יטערך לה ואגלאי מילתא דכלי עבד ועל פי' הערוך קשה דתנן צפרק שמונה צרטיס (שנת דף קי.) המפיס מורסא בשנת אס לעשות לה פה חייב ואס להויחא ממנה ליחה פטור דוקא משום קערא פטור ומותר אלל אי לאו משום קערא היה אסור א"ע"ג דלא ניחא ליה צפה כלל דאי ניחא ליה מן הפה כי לא מתכוין נמי חייב וכן מחט של יד לטוול צה את הקון דשרי משום קערא אלל אי לאו הכי אסור א"ע"ג דלא ניחא ליה כלל אלל קתא קשה אי פסיק רישיה דלא ניחא ליה אסור אמאי קאמר רב צפרק חבית (שס קמה.) כשסיס שסחטן לגופן פטור ומותר הואיל וא"ל למיס היוצאין והשתא א"ע"ג דל"ל היה להיות אסור ואור"י דמלינן למיימר דדוקא בשניס דהו הוסקט מהס כמו אולכלא דאיפרת ואין שם משקה עליו דלמרינן דלפ"י למיימהו פטור אלל אסור ועוד י"ל דכל דבי ש אדס צמויד לא שייך למיימר שמה יסחוט דסברא הוא כיון דלדעת כן הוא עושה ולהכי גזי מסקנין את היין לא חיישינן שמה יסחוט ואתיא שפיר האי דנדה מערמת וטובלת בצגדיה (פ"ה דף יח.) וכן צפ"ח דיומא (דף עו:) ההולך להקציל פני רבו עובר עד לוארצו צמיס ולא גזרינן שמה יסחוט לפי שלדעת כן הוא עושה ויעוד איכא למיימר התס דמנהו שאני ובערוך פירש לשון אחר מסוכרייא דנוייתא סחימת גיגית של שכר אסור להדוקה דשמאל תצטל הסחימה אלל הגיגית ויעשה כלי בשנת ואין נראה לר"י דהייכי דמי דאס דעתו לצטל שם בשעת הנהה מאי פסיק רישיה שייך כאן מיד הוא עושה כלי דמתכוין לעשותו ואס אין דעתו לצטלה שם א"כ לא הו פסיק רישיה שיעשה כלי וי"ל צדוקת שהוא מתכוין לצטלה ואינו מתכוין לעשות כלי ושייך ציה פסיק רישיה הואיל ואינו מתכוין לגמרי לעשות כלי: (א"ע"ג רב בר"ם ס"ח כו'. ב'.) לשמואל נמי איכא לשנויי לעולם כר"ש בכל הך לישנא דלמר דס מייפקד פקיד לפתח הוא כר"ך ולהך לישנא דלמר חצורי מחד לרס הוא כר"ך: (א"ע"ג רב ר"י א"א דאי ר"א בעי"מ מצי"ב בע"ל. דלמנא נקט עד מוצאי שנת אי לא דלתא לאשמעינן דמנאי צעיל בשנת א"ע"ג דמשייר בתוליס דליכא למיימר דנקט עד מוצ"ש לאשמועי' דבעינן רלופיין דהא לא בעינן שיהו רלופיין דתנינא צפרק בתרא דנדה (דף סד: ושס) מעשה ותנן לה ד' לילות מתוך י"ב חדש והכי פי' נותנין לה ד' לילות עד מוצאי' שיעובל בכל לילה וישיר מתקת בתוליס עד מוצאי' שנת ומשני לא לצר משנת ומונאי שנת נקט לאשמועינן דבעינן רלופיס והוה מני למייפרך מצייתתא דפרק בתרא דנדה דמוכח דלפ"י מפחזרין אלל דפריך ליה מנופה צברייתא והא עד מוצאי' שנת ארבעה לילות קתני ואל"ת מעיקרע דמשני לצר משנת מה עלה דעתו והא קתני צהדיא ד' לילות וי"ל דהוה ס"ד דהכי פירושו נותנין לה עד מוצאי' שנת לצר משנת שהן צין הכל ד' לילות ואיהו פריך דמשמע דבעיל ד' לילות ומשני שבעל וקמ"ל כמו שמפרש בתר הכי א"ע"ג דהו פירצה דחוקה דהא אי חויא תלינן צדס בתולין א"פ"י שרי: מאי

כא א טושי"ע א"ח סימן
עכ סעף יח:
בב ב ג מיי פ"ה מה' י
איסורי ביאה הל' יח
יע סמג לאון קול טושי"ע
האי"ע סימן סג סעף א'
וטושי"ע י"ד סימן קנא
סעף ח':

תוספות ר"ד

האי מסוכרייא דנוייתא אסור להדוקה ביומא טבא אפילו ר"ש מודה בהא דאבוי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות. פי המורה סחימת נקב גיגית שמוציאים ממנו השכר וסותמים אותו בבליא בדיס אסור להדוקה משום סחיטה. ואינו נראה כלל מה שמשמים בנקב שמוציא ממנו מים או יין כדכתיבין אין בו משום סחיטה שאינו מוכנין לא לבלבם ולא לקבל ממנו משקה ולא יבדור אולי בליא בגדים אין בו משום סחיטה ואינו מוכנין לא לקבל ממנו משקה ולא יבדור אולי א"כ אמאי ליתסר. ור' נתן בעל הערוך פי' משום ר"ח ז"ל מטלית שמשמיים על הגיגית לתתום פי' (ומפרקת) [ומהדוקה] המטלית שם והוה פתרון יפה. דודאי באותו המטלית קפיד אמ תשרה. (א) ומה שסוחט ממנו אסור משום מלבן שדומה לסוחט בגדים שרייסיס. וזה שאנו משמיין בברוא של חביות מתיר ר' נתן בפירוש מפני שהולך לאיבוד:

(א) עי' בערוך ערך סבר ה' פירש שם שיש משום סחיטה ודחא ליה שבוז היין מתוך הכל ע"ש ומשמע דלסור משום מפרק וי"ע.